

Африканската чума по свинете през модула „Лов“

Д-р ГЕОРГИ ЧОБАНОВ - директор на дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните“, Централно управление на БАБХ

”

АКО НЯКОЙ ОЩЕ ИЗПИТВА СЪМНЕНИЯ, НЕКА ПРОБВА И СЕ УВЕРИ ЛИЧНО, ЧЕ ПОПЪЛВАНЕТО НА ДАННИТЕ В МОДУЛА Е МНОГО ПО-ЛЕСНО, ОТКОЛКОТО ДА ГИ ИЗПРАТИТЕ НА ХАРТИЯ.

“

Вече сме в края на 2020 г. - в разгара на сезона за групов лов на дива свиня. А това е третата година, откакто африканската чума по свинете (АЧС) бе констатирана в страната, и втората на интензивно разпространение на заразата сред дивата популация. Един въпрос неизменно стои – справяме ли се със заразата, успяваме ли да я ограничим, или поне да задържим разрастването ѝ?

Сезонът на груповия лов стартира на 3 октомври и според данните от модул „Лов“ до 30.10.2020 г. са отстреляни 3676 диви свине, а 30 са намерени мъртви.

На *фиг. 1* може да се види териториалното разпределение на отрицателните за АЧС и трихинела проби при дивите свине, а положителните са показани на *фиг. 2*.

Трябва да се отбележи, че 35 от изпратените проби са били негодни за изследване за трихинела, 21 са положителни за трихинела, а 23 са положителни за африканска чума по свинете.

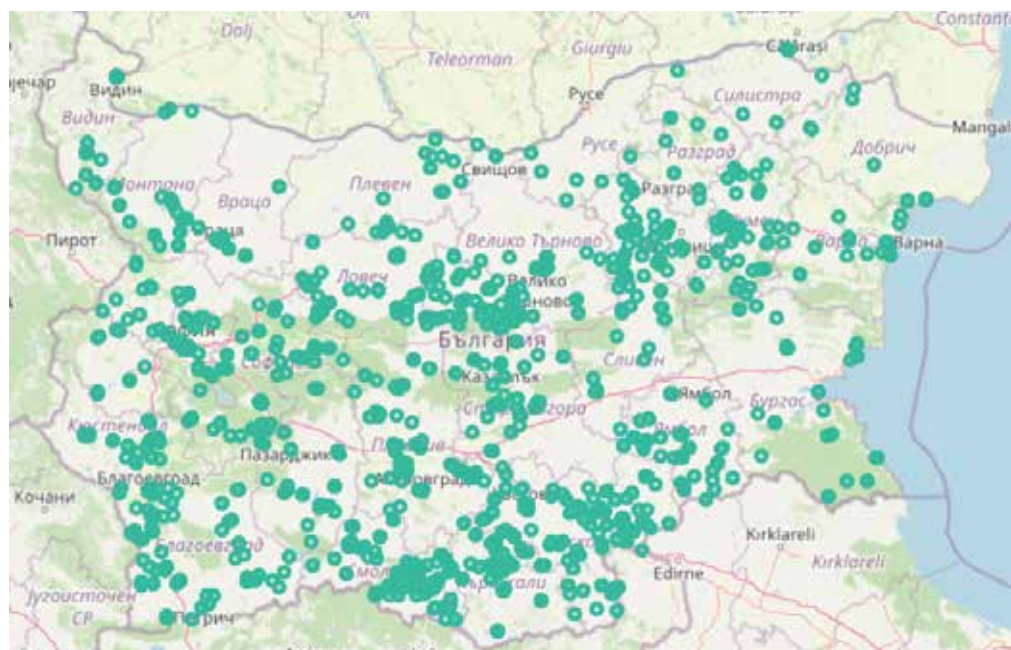
Случаи с положителни проби за АЧС са констатирани в областите: Ямбол – 10; Хасково – 4; Велико Търново, Габрово и София област – по 2; Пазарджик, Стара

Загора и Монтана – по 1 случай. Това са данни от модул „Лов“ – т.е. може да видим и да анализираме само това, което е въведено там, но не и неотчетения по този начин отстрел или намерени трупове на умрели диви свине. Данните са само за първия месец и, сравнявайки с предходните сезони, слуката все още не е в най-високата си точка. Въпреки това на двете фигури ясно се вижда, че АЧС се е придвижила на юг. Може би това се дължи на по-слабия отстрел на север. От *фиг. 1* се вижда, че ловът в областите Видин, Монтана, Враца, Плевен, Русе, Силистра и Добрич не е много резултатен. Това потвърждава мнението, че АЧС ликвидира голяма част от популацията на дива свиня там.

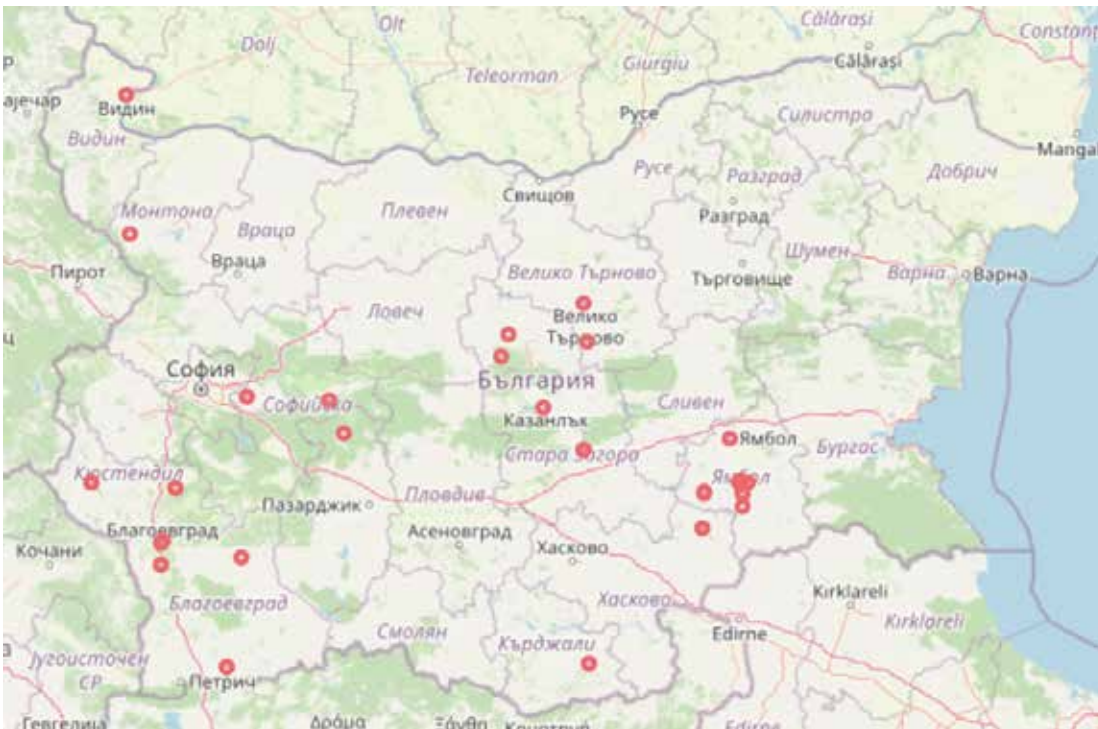
Ако погледнем на данните от друг ъгъл обаче, ще видим, че дори и в тези територии има отстрел. Обнадеждаващо е, че при отстреляните животни няма констатирана АЧС, което косвено доказва правотата на стратегията – при намаляване на броя на дивите свине животните не могат да си предават интензивно заразата и популацията има по-голям шанс да оцелее. Интересно е сравнението на двете карти

за Монтана – на едно и също място има и положителни, и отрицателни проби за АЧС на диви свине. Но това е само на пръв поглед. При по-детайлно проучване се оказва, че всичките 8 проби от Чипровци са въведени в края на града (*фиг. 3*).

Дали този начин за въвеждане на данните е правилен? Преди да отговоря на въпроса, искам да припомня защо създадохме модул „Лов“ – основно, за да могат ловците да получават навременна информация. За целта трябваше да създадем възможност лабораториите бързо, лесно и точно да предоставят данните – в случая това е постигнато. Другата, не маловажна цел на модула, бе да осигури на БАБХ, а и на всички други заинтере-

Фиг. 1. Отстреляни диви свине с отрицателни проби за АЧС и трихинелоза

Фиг. 2. Отстреляни и намерени диви свине с положителни проби за АЧС или трихинелоза

совани страни, върна информация, която да може да се анализира и да се използва за адаптиране на мерките. Тук разполагаме само с част от информацията – липсват дори и приблизителните координати на отстрела на свинете, а определено не се касае за отстояние до 5 км, нито за землището на Чипровци – т.е. в тази насока има още по какво да работим.

Дали подобно въвеждане на данните в модул „Лов“ постфактум е инцидентно? Уви, не. При набирането на проби от дивите преживни животни за откриване на болестта син език се използват същите комплекти, както и при АЧС, а данните се въвеждат отново в модул „Лов“. Каква е ситуацията при отразяване на тестваните за син език сърни, но в една друга област, може да се види на фиг. 4.

Е, напоследък има доста лисици из градове и села, мяркат се и диви свине в някои покрайнини, но отстрел в населените места липсва. Нормално е да се очаква, че сърните са отстреляни или са намерени мъртви някъде в гората, или поне в полето, а въведените координати в модул „Лов“ съвпадат с тези места. Не зная подробности за конкретния случай, но искам да благодаря на човека, въвел пробите в модула – определено тези координати са

Фиг. 3. Координати на въведените в модул „Лов“ данни от местност край Чипровци

Фиг. 4. Кординати на въведени в модул „Лов“ данни за проби от сърни

по-добри от служебно въведените от центъра на София.

Да обобщя – поощрявайте ловците да въвеждат в модул „Лов“ данните за отстрела, макар и с отклонения! Така постепенно данните ще започнат да идват от терена, а не от някоя административна сграда на Изпълнителната агенция по горите или Българската агенция по безопасност на храните.

Още се чува оправданието, че ловците са предимно възрастни хора, които не могат да си служат с модул „Лов“, и това налага

данните да бъдат въведени само на определени места – в държавното ловно или горско стопанство, във ветеринарната служба, та дори и в лабораторията! Ако някой още изпитва съмнения, нека пробва и се увери лично, че попълването на данните в модула е много по-лесно, отколкото да изпратите данните на хартия. Дружинките са малко над 3000, ветеринарните лекари в страната са към 3000, полицаите са около 50 000, нямам представа колко са горските и ловните служители. Не знам и колко от тях са ловци, а и дали ходят на лов. Простата аритметика обаче показва, че във всяка дружинка има поне един полицаи, ветеринарен лекар, горски служител или друго професионално отговорно лице – млади хора с хубави и скъпи пушки и телефони. Хубаво ще е да не се оплакваме и оправдаваме, а да борим африканската чума по свинете, а важна част от усилията ни е набирането на информация.

Дори и данните да са с неточности, анализът им ще е много по-полезен, отколкото дискусиите и статистиката в социалните мрежи. Според мен ролята на горските служители, ветеринарните лекари и полицаите е да огромяват редовите ловци, а не да дават лош пример. Защото ловът определено продължава! 🍎